

LU HYIAO-TS

路孝子

VU-TS SÖN-TSIANG

父子算 账

IH-PE TSIU

一杯酒

SE-LAH TENG HÆN-NAH

虽拉等 喊 哪

ZÔNG-HÆ

上海

1869.

LU HYIAO-TS

路孝子

Zin kyi-jih nyin læ Hwô-gyi koh yiu ih-go nyü-nying kyiao-leh Kô s-meo nyin-kyi s-jih
前几十年，来花旗国，有一个女人，叫勒嘉师母；年纪四十
to-tin læ ih-go hyiang-ts'eng li-hiang zo siao shü-vông kao-kao siao-nying doh shü
多点；来一个乡村里向坐小书房，教教小人读书。

Yiu ka ih-nyih Kô s-meo k'en-kyin ih-go jih-nyi-sæn shü siao-nying tseo-ko meng-meng Kô s-meo
有介一日，嘉师母看见一个十二三岁小人走过，问问嘉师母
z-ka wô Ng yiu za-bæn ka feh Hao-peh ngô dzæn liang dong-din
是介话，「尔有柴爿解弗？好拨我赚两铜钿。」

Kô s-meo we-teh gyi z-ka wô Ngô za long-tsong z ngô-go ling-sô-kô ih-go lao-den
嘉师母回答其是介话，「我柴，拢总是我个邻舍家一个老头
ka-go
解个。」

Keh siao-nying z-ka wô 'Ô-üô Keh-tsao dza-yi ni s-meo meng gyi soh-go
箇小人是介话，「嘎咁^[1]！箇遭咋搵呢？」师母问其「啥个
z-ken
事干？」

[1] 此处 1852 版为 Ôh-yüô

Keh siao-nying z-ka wô Ngô vu-lao ngæn-tsing hah-de ngô meo-lao bing yi hyüong-hyüong kæn
箇小人是介话，我父老眼睛瞎了[1]，我母老病又凶凶间，
Ngô kyih-mih tseo-c'ih-læ z'-eo ah-lah ah-me læ-tih k'oh zòng k'ong-p'ô ah-lah meo-lao bing ve hao Ngô
我今末走出来时候，阿拉阿妹来的哭， 尚恐怕阿拉母老病蛤好。我
zi ziah-z hao dzæn-tin dong-din cong do-nying pô-feh-neng-keo keh-lah kyih-mih sing-siang tao nying-kô oh-li ky'i
自若是好赚点铜钿供夫人，巴弗能够；箇拉今末心想到人家屋里去
ka-ka za-bæn K'o-sih Tseo-leh pun-pun-jih-nyih m nying iao ngô ka
解解柴爿。可惜！走了半半十日呒人要我解。

[1] 此处 1852 版错印为 heh-de

Ka wô-ts ziu ngæn-li beh-c'ih jih-dzæ k'o-lin-siang Kô s-meo k'en gyi ngæn-li beh-c'ih k'en
介话仔，就眼泪浮出，实在可怜相。嘉师母看其眼泪浮出，看
gyi lang-lang t'in-kô i-zöng c'ün-leh boh-boh-go nying kwah-kwah læ-tih teo ziu eo gyi tseo-tæn-tsing-læ
其冷冷天家衣裳穿勒薄薄个，人刮刮来的抖，就讴其走带进来，
ho-lu pin-yin zo-ih-zo meng gyi we du-kyi feh Keh siao-nying z-ka wô Ngô feh-da-li
火炉边沿坐一坐。问其会肚饥弗？箇小人是介话，「我弗大里
du-kyi zô-nyih tsiu-ko ngô yiu-tin fæn-jü ky'üoh-ko de
肚饥。昨日[1]昼过我有点[2]番薯吃过了。」

[1] 此处 1852 版为 zô-nyi

[2] 此处 1852 版为 yiu liang

Kô s-meo meng gyi z-ka wô Yia-væn ni Gyi wô M-neh ky'üoh-ko
嘉师母问其是介[1]话，「夜饭呢？」其话，「呒得吃过。」
S-meo [2]meng gyi T'in-nyiang-væn ng iao-bóng yia m-neh ky'üoh-ko Keh siao-nying we-teh gyi
师母[2]问其，「天亮饭，尔要防也呒得吃过[3]？」箇小人回答其
ka wô Keh tao m-iao-teh-kying mæn-mæn hao ky'üoh ngô meo-lao teng ngô wô-ko-de gyi z-ka
介话，「箇倒呒要得紧；慢慢好吃。我母老等我话过了，其是介
wô Ah-fah tsih-kwun gying-lih tso z-ken i-jing Tsing Jing-go dao-li tso-nying ka T'in-Vu pih-ding
话，阿发！[4]只管勤力做事干，依顺真神个道理做人；介天父必定
we tsiao-kwu ng-noh tsih-leh oh-li z-ken ih wô-ky'i-læ sing-li jih-dzæ feh-tsiao dza næn-ko
会照顾尔依，只勒屋里事干一话起来，心里实在弗照咋难过。」

[1] 此处 1852 版为 ka，缺 z 一字

[2] 此处 1852 版多 yi 一字

[3] 此处错印为 ky'üöh-ko

[4] 此处 1852 版多 ng 一字

Kô s-meo yia ngæn-li c'ih z-ka wô 'Æ Ng-noh siao-nying tao hao dæn-ming bih-nying
嘉师母也眼泪出，是介话，「嗐！尔依小人倒好。但明别人
k'eng póng-dzu ng feh-k'eng póng-dzu ng ngô pih-ding we teng ng ky'i tang-sön-kyi k'en
肯帮助尔，弗肯帮助尔，我必定会等尔去打算记看。」

Ziu tao tsao-keng-li ky'i-de do-leh ih-ngæn mun-deo ih-ngæn nyüoh peh gyi ky'üoh
就到灶跟里去了，驮勒一眼馒头，一眼肉拨其吃。

Keh siao-nying z-ka wô To-zia s-meo t'eo-p'ô s-meo k'eng shih-wô peh ngô do-tao oh-li
箇小人是介话，「多谢师母。偷怕师母肯说话，拨我驮到屋里
ky'i Tsih-leh s-meo feh-tsiao [1] yiu ling-sô-kô iao nying ka za-bæn m-teh
去。只勒师母弗照[1]有邻舍家要人解柴爿呒得？」

[1] 此处 1852 版为 feh-tsiao s-meo

Kô s-meo z-ka wô Föng-sing ngô tsao-keng 'eo-deo yiu-ho za-bæn læ-kæn ng hao ky'i
嘉师母是介话，「放心。我灶跟后头，有伙柴爿来间，尔好去
ka ngô we coh kong-din peh ng Keh siao-nying wô To-dzing to-dzing s-meo Ziu kw'a-kw'a
介；我会给工钿拨尔。」箇小人话，「多承多承师母。」就快快
peng-tao tsao-keng 'eo-deo ky'i ka za-bæn ky'i-de
奔到灶跟后头去解柴爿去了。

Kô s-meo 'eo gyi læ-tih ka ziu c'ün-leh nga-t'ao ta-leh mao-ts tao ling-sô-kô oh-li
嘉师母候其来的介，就穿勒外套，带勒帽子，到邻舍家屋里
ky'i-de wô-hyiang gyi-lah dao Keh-go siao-nying tsæ hao m-neh-de nyin-kyi se ky'ing we
去了，话向其拉道。「箇个小人，再好呒得了；[1]年纪虽轻，会
ka hyiao-jing we ka pô-kyih jih-dzæ næn-teh næn-teh ah-lah ing-kæ póng-ts'eng gyi kyi
介孝顺，会介巴结[1]，实在难得，难得。阿拉应该[2]帮衬其记。」

Ling-sô-kô long-tsang z-ka wô Ng-go shih-wô z-go z-jün kæ póng-ts'eng gyi Kô
邻舍家拢总是介话，「尔个说话是个；自然该帮衬其。」嘉
s-meo-go ling-sô-kô ziu teo-long liang-sæn kw'e fæn-ping song-peh Ah-fah yiu ih-go nying do-leh mun-deo yiu
师母个邻舍家就兜拢两三块番饼送拨阿发。有一个人驮勒馒头，有
ih-go do-leh ih-bing ngeo-na wa-yiu ih-go do-leh jih-to hao-hao bing-ko ih-tsah do-do læn peh
一个驮勒一瓶牛奶，还有一个驮勒十多好好苹果。一只大大篮拨
gyi-lah tsi-mun-de eo Ah-fah ta-tao oh-li ky'i kao-fu tia-nyiang
其拉画满了；讴阿发带到屋里去，交付爹娘。

[1] 此处 1852 版为 nyin-kyi se-tsih ka-ky'ing, wa we ka hyiao-jing, wa we ka pô-kyih

[2] 此处 1852 版为 z-jün kæ

[3] 此处 1852 版错印为 gyi-leh

Ah-fah feh-jün feh-k'eng do gyi wô Ngô bing feh-z t'ao-væn neng-s peh ngô sang-weh
阿发佛然弗肯驮；其话，「我并弗是讨饭。能使拨我生活」
tso-tso dzæn-tin dong-din zi ky'i ma tong-si peh do-nying ky'üoh
做做，赚点铜钿，自去买东西拨大人吃。」

[1] 此处原文错印为 ky'oüh

Kô s-meo teng gyi wô Keh-go shih-wô keh-zông vong kóng-de ng-go meo-lao sang-bing-kæn
嘉师母等其话，「箇个说话，箇晌留讲了；尔个母老生病间；
teng ng dzæn-tsing-læ læ-feh-gyi-de Ng do-leh-ky'i z-de ngô ming-tsiao wa iao zi tao ng-go
等尔赚进来，来弗及了。尔驮勒起，是了；我明朝还要自到尔个
oh-li ky'i mông-mông ng-go meo-lao
屋里，去望望尔个母老。」

Ah-fah ky'ih-leh keh-tsah län kyü oh-li ky'i-de ih tseo-tsing meng-k'eo den pô Kô s-meo shih-wô
阿发挈勒箇只篮归屋里去了；一走进门口头，把嘉师母说话
long-tsong wô-hyang tia-nyiang dao yi pô song-læ-go tong-si yang tang-nyiang do-c'ih-læ peh ah-nyiang k'en
拢总话向爹娘道；又把送来个东西，样打样驮出来拨阿娘看，

Ah-fah-go ah-tia z-ka wô Ah-fah ngô k'o-sih z hah-ts feh neng-keo k'en-kyin keh-sing
阿发个阿爹是介话，「阿发！我可惜是瞎子，弗能够看见箇星
hao-hao eng-nying ng-noh ih-sang ih-si ih-ngæn m-nao mông-kyi Ziu teng Ah-fah-go ah-nyiang z-ka
好好恩人。尔依一生一世一眼呒得好忘记。」就等阿发个阿娘是介
wô Ah-lah jih-dzæ ing-kæ zia-zia T'in-Vu-go do-do eng-we ing-we gyi s-peh ah-lah ka hyiao-jing
话，「阿拉实在应该谢谢天父个大大恩惠；因为其赐拨阿拉介孝顺
ih-go ng-ts feh-jün keh-sing hyü-to hao tong-si kyih-mih-ts 'ah-li læ ni Ah-fah-go ah-tia
一个儿子。弗然箇星许多好东西，今末子何里来呢？」阿发个阿爹
ziu ts'aen-nyiæn-kyi zia-zia T'in-Vu we-leh keh-sing song-læ-go tong-si yi we-leh T'in-Vu s-peh gyi ka
就忏念记，谢谢天父，为了箇星送来个东西；又为了天父赐拨其介
hao ih-go ng-ts

好一个儿子。

Keh-go z-ken næn-kæn yi-kying s-jih-to nyin de
 箇个事干难间已经四十多年了。 。 Ah-fah yin-dzæ Hwō-gyi koh yi-kying tso
 按察使过了。人家都傲其人忠信厚道， 阿发现在^[1]花旗国已经做
 en-ts'ah-s ko-de nying-kō tu ngao gyi nying cong-sing 'eo-dao
 k'æ-leh nyiæn-to nyin-de Næn-kæn gyi-go ah-nyiang lao-lao-de
 开了廿多年了， 难间其个阿娘老老了， 只会驮勒哀杖来高厅大堂
 c'oh-kyi c'oh-kyi tseo-tseo Gyi djōng-djōng z-ka wō Deo-tsao-ts nying-kō wō ah-lah gyüong-kw'u dæn-z
 戳记戳记走走， 其常常是介话， 「头遭子人家话阿拉穷苦；但是
 keh z-'eo ah-lah oh-li se-tsih dong-din ky'üih yia m-neh hao-sön gyüong-kw'u ing-we ah-lah Ah-fah
 箇时候， 阿拉屋里虽即铜钿缺， 也呒得好算穷苦；因为阿拉阿发
 tso ng-ts ka hyiao-jing ah-lah jih-dzæ pi yiu-lao nying-kō wa yiu-lao
 做儿子介孝顺； 阿拉实在比有佬人家还有佬。」

[1] 此处 1852 版多 læ 一字

Yin-dzæ keh-t'ah di-fōng nying feh eo gyi Ah-fah long-tsong ts'ing-hwu gyi Lu lao-yia Se-tsih tso-leh
 现在箇墳地方人弗讴其阿发， 拢总称呼其路老爷。虽即做勒
 kwun fu-kwe shōng-djün gyi dzing-gyiu dæ ah-nyiang feh-tsiao dza hyiao-jing teng siao-læ z-'eo
 官， 富贵双全， 其仍旧待阿娘弗照咋孝顺；等小来时候
 ih-seh-ih-nyiang Yia djōng-djōng hyiang zi-go siao-nying ka wō Jü-ko iao teh-djōh weh-ling-go en-tæn
 一色一样。也常常向自个小儿介话， 「如果要得着活灵个安耽，
 [1] si-'eo-go foh-ky'i tsong z iao æ-kying T'in-Vu hyiao-jing vu-meo p'oh-p'oh-jih-jih pô-pô-kyih-kyih
 死后个福气， 总是要爱敬天父， 孝顺父母， 朴朴实实， 巴巴结结
 tso z-ken Ng-noh væn-pah siao-nying doh keh-peng shü m-nao mōng-kyi
 做事干。」 尔依凡百小人读箇本书， 芫得好忘记。

[1] 此处 1852 版多 teng 一字

AH-TIA T'I NG-TS SÖN-TSIANG

阿爹替儿子 算 账

Yiu ih-nyih ih-go siao-nying ming-z kyiao-leh Hen-li tseo-tsing gyi ah-tia-go tsiang-vông-li k'eo-k'eo
 有一日一个小儿， 名字叫勒汉利， 走进其阿爹个账房里。扣扣
 gyi ah-tia læ-tih siu-long tsiang-bu ze-siu pô tsiang-bu fōng-læ Hen-li-go deo-li teng gyi hyi-hyi
 其阿爹来的收拢账簿； 随手把账簿放来汉利个头里， 等其嬉嬉。

Keh-go tsiang-bu djong-djong-go   Hen-li kying-feh-ky'i   gyi ziu gyiu ah-tia do-ko keh-go tsiang-bu
箇个账簿重重个， 汉利经弗起。 其就求阿爹驮过箇个账簿。

Ah-tia do-ko tsiang-bu   k'ōng-hao-ts   Keh-tsao Hen-li teng ah-tia dō-kō kōng ih-fæn
阿爹驮过账簿， 因好仔。 箇遭汉利等阿爹大家讲一番。

Hen-li ziu meng ah-tia z-ka wō   Tia-tia yüong ka do-do bu-ts zōng-tsiang   ng feh-tsiao ky'in
汉利就问阿爹是介话， 「爹爹用介大大簿子上账， 尔弗照欠
ning-kō to-siao dong-din   yia feh-tsiao nying-kō ky'in ng to-siao dong-din   Ngô ts'eng-ts'eng keh-go bu-ts yiu
人家多少铜钿； 也弗照人家欠尔多少铜钿。 我忖忖箇个簿子有
m-ts'in-da-væn tsiang hao zōng
呒千大万账好上。」

Ah-tia z-ka wō   Keh-z ng ts'eng-dzæn   feh-z tsiang-bu do   ziu ky'in nying-kō to
阿爹是介话， 「箇是尔忖赚。 弗是账簿大， 就欠人家多；
tsiang-bu siao   ziu ky'in nying-kō ky'uih   kōh-nying yiu kōh-nying-go sing-siang   yiu-teh-go nying ky'in nying-kō leng-ts'in
账簿小， 就欠人家缺。 各人有各人个心想。 有得个人欠人家论千
leng-væn dong-din   gyi tsiang ih-pih tu feh-zōng   keh-cü-ka yia yiu   yiu-teh-go ih-ngæn feh ky'in nying-kō
论万铜钿， 其账一笔都弗上； 箇株介也有。 有得个一眼弗欠人家，
gyi tsiang-bu yü-sin be-hao-kæn   ka yia yiu
其账簿预先备好间； 介也有。

Hen-li z-ka wō   Jü-wō   Dza-we z-ka   Ka z ūa-go   Ziah-z ngô shih-wō ni
汉利是介话， 「谁话？ 咋会是介？ 介是坏个。 若是我说话呢，
ih-ngæn m-neh ky'in nying-kō   nying-kō yia ih-ngæn m-neh ky'in ngô   iao soh-go tsiang-bu ni
一眼呒得欠人家， 人家也一眼呒得欠我； 要啥个账簿呢？」

Ah-tia z-ka wō   Ng ky'in nying-kō   feh ky'in nying-kō   keh-z m-su-go   Ngô wō
阿爹是介话， 「尔欠人家， 弗欠人家， 箇是呒数个。 我话，
yiu-teh-go nying ky'in nying-kō leng-ts'in leng-væn dong-din   gyi tsiang ih-pih tu feh-zōng   ng ziu-z ka-go
有得个人欠人家论千论万铜钿， 其账一笔都弗上； 尔就是介个
nying
人。

Hen-li z-ka wō   Ngô ng ts'eng-ts'eng ngô yiu ky'in nying-kō dong-din m   Yiu ih-tsao ngô
汉利是介话， 「我！ 尔忖忖我有欠人家铜钿呒？ 有一遭， 我
ky'in ah-me deo-nyi-pah dong-din   yi-kying peh gyi wæn-de   næn-kæn ngô pun-pin tu m-neh ky'in nying-kō
欠阿妹头二百铜钿； 已经拨其还了。 难间我半边都呒得欠人家。」

Ah-tia z-ka wō   Shü-kæn-zōng   we-leh feh zōng-tsiang   yiu hyü-to k'eo-nyih   Hen-li
阿爹是介话， 「世间上， 为了弗上账， 有许多口业。 汉利！
ngô yiu-tin nyi-sing   zōng-k'ong-p'o ng yia yiu keh-cü-ka mao-bing   T'eo-p'o ng yia yiu ky'in nying-kō
我有点疑心， 尚恐怕尔也有箇株介毛病。 偷怕尔也有欠人家
meh-deo-meh-nao tsa   ziah-z peh ngô dzō-c'ih-læ   ng dza wō ni
没头没脑债； 若是拨我查出来， 尔咋话呢？」

Hen-li z-ka wō Ngō k'en tia-tia læ-tih kōng c'ü-siao shih-wō M nying we dzō ngō c'ih-læ yiu
汉利是介话，「我看爹爹来的讲取笑说话，呒人会查我出来有

dong-din ky'in nying-kō ing-we ngō ih-ngæn tu m-neh ky'in nying-kō
铜钿欠人家；因为我一眼都呒得欠人家。」

Ah-tia z-ka wō Ka-ni ng-go tsiang ngō tao teng ng dzō-dzō siang
阿爹是介话，「介呢，尔个账我到等尔查查相。」

Hen-li z-ka wō Ze-bin ng tia-tia dza ky'i dzō tsong-tsong dzō ngō feh-c'ih yiu tsa
汉利是介话，「随便尔爹爹咋去查，总总查我弗出有债。」

Ah-tia z-ka wō Ka z-de ng zo-tæn-lōh k'en ngō ah-tia sön-tsiang-go siu-dön
阿爹是介话，「介是了。尔坐带落，看我阿爹算账个手段。」

Ts'ih-nyin væn-din i-zōng din oh-shü-din shoh-siu-din wa-yiu ling-ling-se-se gong-long sön-læ
七年饭钿，衣裳钿，屋贯钿，束修钿；还有零零碎碎；共拢算来，

ky'iah-leh kyi-pah-kw'e fæn-ping næn-kæn keh-sing-ka tu vong sön-de Ng wa-yiu ih-go ting-do tsa-cü
却勒几百块番饼。难间箇星介都留算了。尔还有一个顶大债主，

ziu-z T'in-zōng Ah-tia Ng ky'in shü-kæn-zōng ah-tia-go tsa se-tsih to wa pi-feh-læ ky'in T'in-zōng
就是天上阿爹。尔欠世间上阿爹个债，虽即多，还比弗来欠天上

Ah-tia-go tsa ka to Næn-kæn tæn-tsih ng ky'in T'in-zōng Ah-tia-go tsa ngō sön peh ng t'ing t'eo-p'ô ngō
阿爹个债介多。难间单只尔欠天上阿爹个债，我算拨尔听；偷怕我
sön-dzæn ng hao wō
算赚，尔好话。

Hen-li zi ts'eng-ts'eng z-ka wō Ka sön-ky'i-læ ngō tsing-tsing væn-kwæn
汉利自忖忖是介话，「介算起来，我真真犯关。」

Ah-tia ziu teng gyi wō T'in-zōng Ah-tia peh ng ih-sang ih-si ngæn-tsing we k'en ng-to we
阿爹就等其话，「天上阿爹拨尔一生一世眼睛会看，耳朵会
t'ing siu we dong zih-deo we kōng bih-deo-kwun we hyüong ka k'en-ky'i-læ ng ky'in Gyi to-siao tsa
听，手会动，舌头会讲，鼻头管会嗅，介看起来，尔欠其多少债
ni Ng lao-jih kōng t'eo-p'ô coh ih-ts'in-liang nying-ts peh ng s-teh ng ngæn-tsing ve k'en ng-to ve
呢？尔老实讲，偷怕给一千两银子拨尔，使得尔眼睛蛤看，耳朵蛤
t'ing siu ve moh zih-deo ve zōng bih-deo-kwun ve hyüong ng k'eng feh k'eng
听，手蛤摸，舌头蛤尝，鼻头管蛤嗅，尔肯弗肯？」

Hen-li z-ka wō Tia-tia keh-z feh k'eng-go ziu-z ih-væn-liang yia tu fæ-gyi
汉利是介话，「爹爹！箇是弗肯个；就是一万两！也都勗其。」

Ah-tia z-ka wō Ka k'en-ky'i-læ ngō sön ng ih-væn-liang nying-ts z feh we-ky'uoh ng Ng ky'in
阿爹是介话，「介看起来我算尔一万两银子是弗委曲尔。尔欠
T'in-zōng Ah-tia wa-yiu ih-yiang ziu-z sing-li-go du-dzæ ziang sing-li we p'i-bing we ts'eng-ts'eng
天上阿爹还有一样，就是心里个肚才；像心里会批评，会忖忖，

we tang-són we kyi-teh we hwun-hyi we pe-shóng we ô-wóng teng pah-yiang sing-li-go neng-ken
会打算，会记得，会欢喜，会悲伤，会悞惶，等百样心里个能干。

keh-sing-ka tsæ kô ih-væn-liang ts'eo yia-z feh ſe-ky'üoh ng
箇星介再加一万两湊也是弗委曲尔。」

Hen-li z-ka wô Ka p'a-ky'i-læ ziu-z shü-kæn-zōng ting-to yiu-lao dzin-gyü-li k'öng-tih-go
汉利是介话，「介派起来，就是世间上顶多有佬钱柜里园的个

nying-ts do læ peh ngô wæn keh-go tsa wa feh-keo
银子驮来拨我还箇个债，还弗够。」

Ah-tia z-ka wô Hen-li mæn-tin mæn-tin ngô wa tsih sön ky'i-deo-de wa-yiu hyü-to
阿爹是介话，「汉利！慢点慢点。我还只算起头了。还有许多
wa m-teh sön-djöh Ng we kóng shih-wô-go neng-ken tsæ-ve feh dzih-din Ngô ts'eng-ts'eng we-leh ih-ngæn
还呒得算着。尔会讲说话个能干再榦弗值钿。我忖忖为了一眼
dong-din ng tön-tön feh-k'eng tso ô-ts
铜钿，尔断断弗肯做哑子。」

Hen-li z-ka wô Tso ô-ts ziu-z 'en-t'in-'ô dong-din tu jü-long-læ peh ngô yia
汉利是介话，「做哑子！就是咸天下铜钿都聚拢来拨我，也
fæ-gyi
勔其。」

Ah-tia z-ka wô Ka-ni ziah iao sön ng-go tsa keh 'en-t'in-'ô dong-din-go su-moh yia
阿爹是介话，「介呢，若要算尔个债；箇咸天下铜钿个数目也
ky'iah-leh kô-zóng-ky'i Wa-yiu ng-noh kyi-sing m-bing m-t'ong keh kæ sön to-siao dong-din
却勒加上去。还有尔依机身呒病呒痛，箇该算多少铜钿？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia keh shih-wô ngô dzong-læ m-neh t'ing-meng-ko Kyi-sing m-bing
汉利是介话，「爹爹！箇说话我从来呒得听闻过。机身呒病
m-t'ong z pi væn-yiang tong-si keng-kô dzih-din
呒痛！是比万样东西更加值钿。」

Ah-tia z-ka wô Ka-ni keh-go tsiang-bu ky'iah-leh zóng hyü-to Keh-tsao kóng-tao ng yiu
阿爹是介话，「介呢，箇个账簿却勒上许多。箇遭讲到尔有
ts'ing-kyün yiu beng-yiu yiu tsi-me yiu hyüong-di yiu ah-nyiang teng ngô ah-tia keh-sing
亲眷，有朋友，有姊妹，有兄弟，有阿娘，等我阿爹，箇星
hao-c'ü ze ng zi sön to-siao ngô hao kô-zóng-ky'i
好处，随尔自算多少我好加上去？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia keh-go kô-din z m su-moh-go ze ng dza ky'i sön tsong
汉利是介话，「爹爹！箇个价钿是呒数目个，随尔咋去算，总
ve sön-leh t'eo-to
榦算勒透多。」

Ah-tia z-ka wō We-leh Sing-shū-go dao-li peh ah-lah hao hyiao-teh T'in-Vu-go do
阿爹是介话，「为了《圣书》个道理，拨阿拉好晓得天父个大
eng-we zi-go do ze-ky'in Yiæ-su kyiuz-ze-go do kong-lao teng t'in-dōng-go do foh-ky'i yi feh-tsiao
恩惠，自个大罪愆，耶稣救罪个大功劳，等天堂个大福气，又弗照
hao sön ng to-siao
好算尔多少？」

Hen-li z-ka wō Tia-tia ka-sing tsa sön peh ngō
汉利是介话，「爹爹！介星债算拨我！」

Ah-tia z-ka wō Læ shü-kæn zōng m-yiu ih-go ts'ong-ming-go hao-nying feh long-do dzih-din Tsing
阿爹是介话，「来世间上呒有一个聪明个好人弗弄大值钿真
Jing-go li-pa-nyih T'eo-p'o ngō sön ng væn-pah li-pa-nyih li-hyiang keh-sing t'ing-meng dao-li ky'i
神个礼拜日。偷怕我算尔凡百礼拜日里向，箇星听闻道理，去
tao-kao sing-li en-weng-go hao-c'ü keh-go su-moh yia feh-siao
祷告，心里安稳个好处，箇个数目也弗少。」

Hen-li z-ka wō Tia-tia ng ih-nyiang tu m-neh ts'o-lōh gyn tang-gyin tu zōng-leh ngō-go
汉利是介话，「爹爹！尔一样都呒得错落；件打件都上勒我个
ming-'ō
名下。」

Ah-tia z-ka wō Ngō tsiao-dzih sön tsong z iao ka zōng-fah Næn-kæn bih-nyiang tu
阿爹是介话，「我照直算，总是要介上法。难间别样都
vong-kōng tæn-kōng T'in-Vu-go do eng-we ts'a Gyi doh-nyiang Ng-ts Yïæ-su tao shü-kæn-zōng læ sô-diao
留讲，单讲天父个大恩惠，差其独养儿子耶稣到世间上来，赦掉
ng-noh-go djong-ze kyiuz ng c'ih di-nyüoh peh ng zōng t'in-dōng Hen-li ziu-z ng yiu ih-ts'in
尔依个重罪，救尔出地狱，拨尔上天堂。汉利！就是尔有一千
shü-kæn-zōng-go dong-din nying-ts ky'i wæn keh eng-we-go tsa yia wæn-feh-wun
世间上个铜钿，银子，去还箇恩惠个债，也还弗完。」

Hen-li z-ka wō Tia-tia z-go ng ka-go tsa sön-peh ngō hao-vong tsæ zōng-ts'eō
汉利是介话，「爹爹！是个，尔介个债算拨我，好留再上凑。
ngō zin-deo ts'eng-ts'eng ih-ngæn m-neh ky'in nying-kō keh-tsao ts'eng-læ tsing-tsing yiang-nyiang tu ky'in-tao-de
我前头忖忖一眼呒得欠人家；箇遭忖来真真样样都欠到了。」

Ah-tia z-ka wō Ngō ziu-z yin-dzæ feh tsæ zōng-ts'eō ng-go tsa yi-kying do-do ng
阿爹是介话，「我就是现在弗再上凑，尔个债已经大大。尔
k'o-pi ziang Sing-shü-li sô wō-tih-go keh-go yüong-nying ky'in gyi cü-nying-kō s-væn-liang nying-ts
可比像《圣书》里所话的个箇个佣人，欠其主人家四万两银子；
gyi ih-ngæn m-kao hao wæn Næn-kæn peh ngō p'a-p'a k'en tsiang-bu zōng-tih-go tao-ti yiu to-siao Ng yiu
其一眼呒告好还。难间拨我派派看，账簿上的个到底有多少？尔有
weh-tong-go sing-ming yiu we k'en-go ngæn-tsing yiu we t'ing-go ng-to yiu we moh-go siu yiu we
活东个性命，有会看个眼睛，有会听个耳朵，有会摸个手，有会
zōng mi-dao-go zih-deo yiu we hyüong ky'i-mi-go bih-deo-kwun wa-yiu ng yiu ih-go we p'i-bing
尝味道个舌头，有会嗅气味个鼻头管^[1]；还有尔有一个会批评，

we s-ts'eng   we tang-són   we kyi-teh   we hwun-hyí   we pe-shóng   we ó-wóng-go ling-sing
 会思忖，会打算，会记得，会欢喜，会悲伤，会悞惶个灵性；
 wa-yiu   ng yiu ih-go we kóng shih-wô-go cü-pô   teng ih-go m-bing m-t'ong-go kyi-sing   wa-yiu
 还有，尔有一个会讲说话个嘴巴，等一个呒病呒痛个肌身；还有，
 ng yiu ts'ing-kyün   yiu beng-yiu   yiu tsi-me   yiu hyüng-di   yiu ah-nyiang   teng ngô ah-tia
 尔有亲眷，有朋友，有姊妹，有兄弟，有阿娘，等我阿爹；
 wa-yiu   ng yiu   Sing-shü-go   kao-hyüng   li-pa-nyih-go   hao-c'ü   Yiæ-su kyiú ze-go do kong-lao
 还有，尔有《圣书》个教训，礼拜日个好处，耶稣救罪个大功劳。
 Hen-li   keh-sing eng-we-go tsa   ziu-z ih-ts'in shü-kæn-zông-go dong-din   nyng-ts   do-læ wæn
 汉利！箇星恩惠个债，就是一千世间上个铜钿，银子，驮来还，
 jih-dzæ feh-keo   næn-kæn ng lin ih-ts'in dong-din tu m-teh-go
 实在弗够。难间尔连一千铜钿都呒得个。」

[1] 此处原书错印为 dih-deo-kwun

Hen-li z-ka wô   Tia-tia   ng zin-deo wô yiu-teh-go nyng ky'in nyng-kô hyü-to dong-din
 汉利是介话，「爹爹！尔前头话有得个人欠人家许多铜钿，
 ih-pih tu feh-zóng tsiang   næn-kæn ngô hyiao-teh ng-go shih-wô z jih-we-go   'ô-tsao ng tsæ-ve t'ing-meng
 一笔都弗上账；难间我晓得尔个说话是实惠个。下遭尔再蛤听闻
 ngô wô veng-veng feh-ky'in nyng-kô keh-cü-ka shih-wô
 我话，份份弗欠人家箇株介说话。」

Ah-tia z-ka wô   Hen-li ngô nyün-z siang-vông ng ve tsæ kóng keh-cü-ka shih-wô ing-we
 阿爹是介话，「汉利！我原是想望尔蛤再讲箇株介说话；因为
 ah-lah keh-sing nyng tu yiu wæn feh   wun-go tsa   ah-lahbih-tyang m-kao   tsih-hao zia-zia T'in-Vu do
 阿拉箇星人都有还弗^[1]完个债；阿拉别样呒告，只好谢谢天父大
 dz-pe   djang-t'ong jing-næ æ-lin ah-lah   ts'a Yiæ-su tao shü-kæn-zông læ   teng ah-lah wæn keh-sing
 慈悲，长通忍耐哀怜阿拉；差耶稣到世间上来，等阿拉还箇星
 long-tsong tsa
 拢总债。」

[1] 此处原书错印为 fhe

IH-PE TSIU

一杯酒

Deo-tsao-ts hyiang-'ō yiu ih-veng nyng-kō k'æ ih-bæn væn-tin shü-vi yiu-tin dong-din dæ ih-go
头遭子乡下有一份人家，开一片饭店，势微有点铜钿；抬一个
lao-nyüing sang ih-go ng-ts ming-z kyiao-leh Ah-mong
老娘，生一个儿子，名字叫勒阿蒙。

Keh Ah-mong dzong-siao ts'ong-ming ling-li tso-nying yia 'o-ky'i teng siao-nying-de ih-ngæn feh-we
箇阿蒙从小聪明伶俐；做人也和气，等小人队一眼弗会
zao-nyih wa-yiu hyiao-jing tia-nyiang kying-djong tsiang-pe Zōng-'ōh doh-shü ts-tsih se-jün m-neh hao
造孽；还有孝顺爹娘，敬重长辈。上学^[1]读书，资质虽然呒得好
sön di-ih ky'iah-z pi da-kæ we doh-tin nying-kō tu wô gyi tsiang-læ tsong-we fah-dah
算第一，却是比大概会读点。人家^[2]都话其将来总会发达。

[1] 此处原文错印为 Zōng-'oh

[2] 此处 1852 版错印为 nying-ko

Tao-leh jih-ng-loh shü z-'eo gyi-go ah-tia ta-leh Ah-mong tao Fi-lah-t'ih-fi mō-deo ky'i 'ōh
到了十五六岁时候，其个阿爹带勒阿蒙到非拉铁非码头去学
sang-i Tseo-tsing ih-bæn 'ōng-k'eo keh-go 'ōng z sing Mō k'æ-go ziu pa sing Mō-go tso sin-sang
生意。走进一片行口；箇个行，是姓马开个；就拜姓马个做先生。

Dzong-ts' yi-'eo keh Ah-mong ziu tso Mō-kō 'ōng-li-go 'ōh-sang-ts Gyi-go ah-tia ih-lin læ 'ōng-li deng-leh hao-kyi-nyih K'en-kyin Ah-mong læ gyü-deo-teng tso sang-i
从此以后，箇阿蒙就做马家行里个学生子。
其个阿爹一连来行里庇了好几日。看见阿蒙来柜头顶做生意，
tao yia we-tso zi sing-li ts'eng-ts'eng z-ka wō Gyi ziah-z sang-i 'ōh-dzing ziu hao fah-tin
到夜会做；自心里忖忖是介话^[1]，「其若是生意学成，就好发点
peng din peh gyi tao zi oh-li-pin ky'i k'æ-tin
本钿，拨其到自屋里边去开店。」

[1] 本句 1852 版为 ziu du-bi-li zi-ts'eng z-ka wō（就肚皮里自忖是介话）

Ko-leh kyi-nyih keh Ah-mong-go ah-tia pa-bih sin-sang teng Ah-mong ka wō Ah-mong
过了几日，箇阿蒙个阿爹拜别先生；等阿蒙介话，「阿蒙！
Ah-mong ng ah-tia iao kyü oh-li ky'i-de ng læ dōng-deo 'ōng-li ts'in-ding m-nao teng wā-nying ts'eо
阿蒙！尔阿爹要归屋里去了。尔来荡头行里，千定呒得好等坏人凑
de djóng-djóng iao kyi-teh Sing-shü-li ih-kyü wō [1] ziu-z Væn-pah teng ôh-go z-ken
队；常常要记得圣书里一句话，[1]就是，凡百等恶个事干
siang-gying-go tu kæ tso-gyi

相近个，都该做忌。」

[1] 此处 1852 版多「凡类恶者宜戒之。」七个汉字

Ah-tia ky'i ts'-eo Ah-mong læ 'ōng-li tsao-tsao bō-ky'i dzi-dzi kw'eng gying-gying lih-lih tso
阿爹去之后，阿蒙来行里，早早爬起，迟迟困，勤勤力力做
z-ken ping-ts'ia yiu cong-sing dæ tong-kō keh-lah Mô sin-sang pō 'ōng-li z-ken long-tsong t'ōh gyi eo
事干；并且有忠信待东家。箇拉马先生把行里事干，拢总托其；讴
gyi kah-nга siao-sing
其格外小心。

Yiu ih-nyih Ah-mong tao kah-pih 'ōng-li ky'i wæn ih-peng shü Keh-bæn 'ōng-li yiu ih-go wā 'ōh sang
有一日，阿蒙到隔壁行里去还一本书。箇爿行里有一个坏学生
ts ming-z kyiao-leh Ah-ngwæn ky'üoh-tsiu c'ō-bæn vu-sō-peh-we Keh Ah-ngwæn k'en-kyin Ah-mong tao
子，名字叫勒阿顽。吃酒叉牌，无所不为。箇阿顽看见阿蒙到
gyi-go 'ōng-li-læ ziu pō tsiu-dong-li sia liang-pe tsiu c'ih-læ ky'ün Ah-mong dō-kō ky'üoh ih-pe
其个行里来，就把酒桶里釀两杯酒出来，劝阿蒙大家吃一杯。

Di-nyi nyih keh wā 'ōh-sang-ts ziu tao Mô-kō 'ōng-li lae mōng-mōng Ah-mong K'eo-k'eo Mô sin-sang
第二日，箇坏学生子就到马家行里来望望阿蒙。扣扣马先生
m-neh læ-kæn tsih-yiu Ah-mong doh-zi zo-kæn
呒得^[1]来间，只有阿蒙独自坐间。

[1] 此处 1852 版为 m̄-meh

Ah-mong k'en-kyin gyi læ ziu bō ky'i-sing ts'ing gyi zo kōng-leh kyi-kyü k'ah-t'ao shih-wō
阿蒙看见其来，就爬起身，请其坐^[1]；讲勒几句客套说话。
Hweh-jün ts'eng-ky'i zō-nyi-ts ngô tao gyi-go 'ōng-li ky'i gyi yiu tsiu peh ngô ky'üoh kyih-mih-ts gyi
忽然忖起，昨日子我到其个行里去，其有酒拨我吃；今末子，其
tao ngô-go 'ōng-li læ ngô yia kæ wæn gyi-go li dzæ-z Ts-si ts'eng-læ tsiu z tong-kō-go
到我个行里来，我也该还其个礼，才是。仔细忖来，酒是东家个。
tong-kō m̄-neh læ-tong ngô dza-hao zi tso cü-i Dæn-z m̄-neh tsiu peh gyi ky'üoh ngô jih-dzæ
东家呒得^[2]来东，我咋好自做主意？但是呒得^[2]酒拨其吃，我实在
ko-sing feh-ky'i Tsih-teh pō tsiu-dong-li yiah-z k'æ-ts sia liang-pe tsiu
过心弗去。只得把酒桶里钥匙开仔，釀两杯酒。

[1] 此处 1852 版错印为 zō

[2] 此处 1852 版为 m-meh

[3] 此处 1852 版为 tsiu-dong，少 li 一字

Zōng k'ong-p'ō Mô sin-sang læ hwōng-kyih-hwōng-mōng kying pō yiah-z mōng-kyi kwæn-hao tsih-kwu
尚恐怕马先生来，慌急慌忙，竟把钥匙忘记关好；只顾
do-leh tsiu eo Ah-ngwæn ky'üoh Keh tsiu-dong-li tsiu ih-ti ih-ti leo-c'ih læ yia feh-læ
驮勒酒，讴阿顽吃。箇酒桶里酒，一滯一滯漏出来，也弗来

kwu-djōh
顾着。

Ah-ngwæn ky'üoh-leh sæn-pe tsiu z-ka wô Keh tsiu jih-dzæ z hao-go Wô-leh
阿顽吃勒三杯酒，是介话，「箇酒实在是好个。」话勒
ih-sing ziu lih-k'eh we-cün zi-go 'öng-li ky'i-de
一声，就立刻回转自个行里去了。

Mô sin-sang kyü-læ k'en-kyin tsiu-dong-li tsiu yiu-tin leo-c'ih meng Ah-mong wô Ng dzæ-föng yiu
马先生归来，看见酒桶里酒有点漏出，问阿蒙话，「尔才方有
sia-tsiu m-teh Ah-mong ih-z wô-feh-c'ih ko-leh ih-hyih z-ka wô M-teh Mô
腐酒呒得？」阿蒙一时话弗出。过了一歇，是介话，「呒得。」马
sin-sang zi ky'i pô tsiu-dong kwæn-kwæn-hao
先生自去把酒桶关关好。

Feh siang-tao di-nyi nyih keh Ah-ngwæn tseo-tsing 'öng-li læ teng Mô sin-sang ka wô Ma
弗想到第二日，箇阿顽走进行里来，等马先生介话，「卖
ih-dong tsiu peh ah-lah iao ziang zô-nyi-ts Ah-mong peh ngô ky'üoh ih-yiang-go
一桶酒拨阿拉，要像昨日子阿蒙拨我吃一样个。」

Ah-mong bông-pin lih-tong ih-ngaen feh-hyiang Mô sin-sang deo nyin-cün k'en gyi ih-k'en dæn-z Mô
阿蒙旁边立东，一眼弗响。马先生头扭转看其一看；但是马
sin-sang se-tsih m-neh wô gyi keh Ah-mong min-k'ong ky'iah 'ong-leh m-c'ü ky'i
先生虽即呒得话其，箇阿蒙面孔却红勒呒处去。

Teng Mô sin-sang tseo-c'ih-ky'i z-'eo kw'a-kw'a tseo-tao Ah-ngwæn 'öng-li eo gyi tsæ teng Mô sin-sang
等马先生走出去时候，快快走到阿顽行里，讴其再等马先生
ka wô Zô-nyi-ts-go tsiu feh-z Ah-mong sia-peh ngô ky'üoh-go z ngô zi sia-go Keh
介话，「昨日子个酒，弗是阿蒙腐拨我吃个，是我自腐个。」箇
Ah-ngwæn siao-siao ka wô Ng ts'ing-ts'ing ngô ngô ziu teng ng ka ky'i wô Ah-mong tsih-hao
阿顽笑笑介话，「尔请请我，我就等尔介去话。」阿蒙只好
ing-dzing Keh Ah-ngwæn ziu teng Mô sin-sang ka wô Keh-nyih pao-'öng tsiu-dong-li tsiu leo-c'ih
应承。箇阿顽就等马先生介话，「箇日宝行^[1]酒桶里酒漏出，
Ah-mong feh-zing sia-ko jih-dzæ z ngô-zi sia-go feh-z gyi shih-hwöng
阿蒙弗曾腐过，实在是我自腐个；弗是其说谎。」

[1] 此处 1852 版为 kwe-'öng

Mô sin-sang be liang-go 'öh-sang-ts mun-sæn en-s hong-p'in keh-lah dzing-gyiu siang-sing
马先生被两个学生子，瞒三暗四，哄骗，箇拉仍旧相信
Ah-mong
阿蒙。

Ah-mong kyi-kying ing-dzing Ah-ngwæn ky'üoh tong-dao m-neh dong-din yi feh-hao tao ah-tia u-sen ky'i
阿蒙既经应承阿顽 吃东道；呒得铜钿，又弗好到阿爹乌碎去
t'ao tsæ-sæn ts'eng-læ tsih-teh pô 'öng-li dzin-gyü-li-go dong-din t'eo-bun ky'i leh liang-pah Ah-mong
讨[1]；再三忖来，只得把行里钱柜里个铜钿偷伴去了两百。阿蒙
t'eo-leh dong-din teng Ah-ngwæn dô-kô tsiu-kwun-tin-li ky'üoh tong-dao Tong-dao ky'üoh-hao Ah-ngwæn eo
偷了铜钿，等阿顽大家酒馆店里吃东道。东道吃好，阿顽讴
Ah-mong dô-kô ky'i c'ô-bæn Ah-mong ih-ts'eng keh tao yia hao t'öng-jün ngô ying-leh-tin pô dong-din
阿蒙大家去叉牌。阿蒙一忖，箇倒也好；倘然我赢了点，把铜钿
dzing-gyiu hao en-leh dzin-gyü-li ka m nyng we teh-cü
仍旧好安勒钱柜里；介呒人会得知。

[1] 此处 1852 版为 iao

Feh siang-tao c'ô-bæn c'ô-leh sæn-s cün tsih-we shü feh-we ying fi-dæn tong-dao dong-din
弗想到叉牌叉勒三四转，只会输，弗会赢；非但东道铜钿
wæn-feh-læ lin tu-shü-go dong-din yi ky'in-leh yiu-ho M shih-fah tsih-teh tao 'öng-li dzin-gyü-li tsæ
还弗来，连赌输个铜钿又欠勒有伙。呒设法，只得到行里钱柜里再
ky'i t'eo-tin wæn-leh shü-din tsæ tu 'oh-tsia we ying yia vi-k'o-cü ka-ni hao-ky'i wæn
去偷点，还了输钿，再赌，或者会赢，也未可知，介呢好去还
t'eo-læ-go dong-din sæn-leh Mô sin-sang teh-cü
偷来个铜钿，省勒马先生得知。

'Ah-li hyiao-teh yi shü-diao Keh Ah-mong tsing-tsing m-fah wô yi wô-feh-c'ih kw'eng yi
何里晓得又输掉！箇阿蒙真正呒法；话，又话弗出；困，又
kw'eng-feh-joh ziu yia-tao pun-yia-ko ky'ing-ky'ing bô-ky'i-læ ih feh-tsôh nyi feh-hyih sông-sing t'eo-leh
困弗熟。就夜到半夜过轻 轻爬起来，一弗作，二弗歇，爽性偷了
nyi-pah kw'e yang-dzin lin-yia tao tu-dziang-li ky'i tu Ah-mong sing-li z-ka wô Ziah keh-tsao tu
二百块洋钱，连夜到赌场里去赌。阿蒙心里是介话，「若箇遭赌
ying-de long-tsang hao wæn 'o-tsao ngô ih-ding feh-ky'i tu-de Feh siang-tao keh-vah yi shü-de pô
赢了，拢总好还。下遭我一定弗去赌了。」弗想到箇伐又输了；把
nyi-pah kw'e yang-dzin shü-leh lah-t'ah kying-kwóng
二百块洋钱输勒邋遢镜光。

Tao t'in-liang Ah-mong dzæ-föng tseo-kyü 'öng-li ko-leh ih-zöng Mô sin-sang yia tseo-tsing 'öng-li
到天亮，阿蒙才方走归行里。过了一晌，马先生也走进行里
læ-de teng Ah-mong wô Dzin-gyü-li yiu nyi-pah kw'e yang-dzin ngô do-tao dzin-tin-li ky'i
来了；等阿蒙话，「钱柜里有二百块洋钱，尔好驮到钱店里去
dzeng hao c'ih-tin li-sih ziah li-sih zöng-löh kông feh ming-bah ngô ze-siu tao dzin-tin-li zi ky'i
存，好出点利息。若利息上落，讲弗明白，我随手到钱店里自去
kóng
讲。」

Ah-mong sing-li ih ts'eng Keh-tsao dza long-fah Ziah-z feh ky'i k'ong-p'o Mô sin-sang iao zi læ do
阿蒙心里一忖，箇遭咋弄法！若是弗去，恐怕马先生要自来驮
yiang-dzin ziah-z ky'i yi k'ong-p'o Mô sin-sang tao dzin-tin ky'i kóng li-sih zóng-löh lu-c'ih mō-kyiah læ
洋钱；若是去，又恐怕马先生到钱店去讲利息上落，露出马脚来。

dza tang-sön ni Hweh-jün siang-tao Mô sin-sang yiu dong-din dzeng-læ bih-bæn dzin-tin feh-jü mao-sia Mô sin-sang
咋打算呢？忽然想到马先生有铜钿存来别爿钱店。弗如冒写马先生
z-den tao keh-bæn dzin-tin ky'i do nyi-pah kw'e yiang-dzin hao ti keh-go ky'üih
字头，到箇爿钱店去驮二百块洋钱；好抵箇个缺。

Feh-siang-tao keh-bæn dzin-tin kwun k'en-k'en z-den pih-tsих feh-te pô Ah-mong liu-djü ts'a
弗想到[1]箇爿钱店倌看看字头笔迹弗对，把阿蒙留住[2]，差
ning eo Mô sin-sang ih-læ ziu meng-ky'i dzing-yiu Ah-mong tsih-teh ih-ih tsiao-jing Mô sin-sang ziu
人讴马先生一来[3]，就问起情由。阿蒙只得一一招认。马先生就
pô Ah-mong song-peh kwun-fu bæn gyi Kwun-fu ziu ky'ih gyi lôh lao-kæn
把阿蒙送拔官府办其。官府就掣其落牢监。

[1] 此处 1852 版为 Feh-siang，少 tao 一字

[2] 此处错印为 liu-jü

[2] 此处 1852 版为 ts'a nying eo Mô sin-sang læ. Mô sin-sang ih-læ, (差人讴
马先生来。马先生一来，)

Ah-mong læ lao-kæn kwæn-leh jih-to nyin Gyi k'æ-deo tseo-tsing lao-kæn z'-eo ngæn-li beh-c'ih z-ka
阿蒙来牢监关了十多年。其开头走进牢监时候，眼泪淳出是介
wô Ngô tsong-z be keh ih-pe tsiu sô-'æ
话，「唉！我总是被箇一杯酒所害。」

Yiu nying p'i-bing z-ka wô Væn-pah nying feh-z ih-z-li ziu wa tao gyih-deo tsong-z dzong
有人批评，是介话，凡百人弗是一时里就坏到极头。总是从
ih-ngæn wa ka ky'i-deo Da-iah Ah-mong gyi di-ih-yiang ts'o z tong-kô feh læ-tong pô tong-kô tsiu ts'ing
一眼坏介起头。大约阿蒙其第一样错，是东家弗来东，把东家酒请
nying-k'ah feh ts'eng tong-kô se-tsих m-meh k'en-kyin Tsing Jing tsæ-ve m-neh k'en-kyin-go
人客。弗忖东家虽即呒没[1]看见，真神再狯呒得看个见。

[1] 此处 1852 版为 m-neh

Di-nyi yiang ts'o-c'ü z gyi shih-hwông Tong-kô meng gyi z'-eo ziah k'eng tsiao-jing be tong-kô
第二样错处，是其说谎。东家问其时候，若肯招认，被东家
tsah-vah lih-k'eh kæ-ko wa læ-leh-gyi Næn-kæn ih tseo-tsing wa-go u-sen ziu feh neng-keo
责罚，立刻改过，还来勒及。难间一走进坏个鸟碎，就弗能够

tseo-c'ih-læ s-teh ih-go hao-hao siao-nying cong-sing long-wen
走出来；使得一个好好小人，忠信弄环。

K'o-sih k'o-sih Shü-kæn-zōng mi-'ōh-go z-ken tsong-z yiu-go Keh-lah Yiæ-su kao meng-du
可惜！可惜！世间上迷惑个事干总是有个。箇拉^[1]耶稣教门徒
tao-kao shih-wō ziu-z M-nao peh ngō ziu mi-'ōh keh ih-kyü ah-lah tōng-kæ sing-li
祷告^[2]说话，就是「呒得好拨我受迷惑」箇一句，阿拉当该心里
kyi-teh-lao vi-min ziang Ah-mong ka ih-z-li long-dzæn 'eo-deo ih-sang ih-si ao-feh-cün lin
记得牢^[3]。未免像阿蒙介，一时里弄赚，后头一生一世懊弗转；连
tso gyi tia-nyiang cü-kwu yia dō-kō hwe-ky'i
做其爹娘主顾也大家晦气。

[1] 此处 1852 版为 Keh-leh

[2] 此处 1852 版为 tao-kao-go

[3] 此处 1852 版为 kyi-leh-lao

SE-LAH TENG HÆN-NAH

虽拉等喊哪

Yiu ih-tsao li-pa-nyih ih-go nyiang-ts ming-z kyiao-leh Se-lah iao tao shü-vöng-li ky'i teng
有一遭礼拜日，一个娘子，名字叫勒虽拉，要到书房里去，等
Hæn-nah oh-li ka tseo-ko Hæn-nah k'en-kyin-gyi eo gyi z-ka wō Ng iao tao 'ah-li ky'i
喊哪屋里介走过。喊哪看见其，讴其是介话，「尔要到何里去？」
Se-lah wō Ngō iao tao shü-vöng-li ky'i gyi i-pin ky'i i-pin ing Hæn-nah wō
虽拉话，「我要到书房里去。」其依边去，依边应。喊哪话，
Mæn-tin ky'i ng dza-we ka læ-feh-gyi ni Wa tsao-de Se-lah lih-löh wō Hæn-nah
「慢点去。尔咋会介来弗及呢？还早了。」虽拉立落话，「喊哪，
ng i-zōng c'ün-hao-de feh Hæn-nah z-ka wō Kw'a-de ng tseo-tæn-zōng-læ ngō sing-sin
尔衣裳穿好了弗？」喊哪是介话，「快了。尔走带上来；我新鲜
i-zōng peh ng k'en-k'en ziu-z ah-lah yi-mō peh ngō-go
衣裳拨尔看看，就是阿拉姨嬷拨我个。

Se-lah-go ah-nyiang tsao feng-fu gyi m-nao yiu-lu wa-yiu m-nao teng Hæn-nah ts'eo-de
虽拉个阿娘早吩咐其呒得好游路，还有呒得好等喊哪凑队；
ing-we gyi z læn-do siao-nyiang tsih-kwu na-o dziang-t'ong la-'ōh feh-k'eng doh-shü Se-lah se-tsih
因为其是懒惰小娘，只顾嬾和，长通赖学，弗肯读书。虽拉虽即

hyiao-teh ah-nyiang feh-hyü gyi tseo-tsing Hæn-nah oh-li   ing-we gyi sing-li iao k'en keh-go i-zöng   keh-lah
晓得阿娘弗许其走进喊哪屋里，因为其心里要看箇个衣裳，箇拉
kô-hyi-deo iao teng Hæn-nah s-s deo   Se-lah sing-li ts'eng-ts'eng   tseo-tsing ih-zöng   iao-bông yia
假戏头要等喊哪梳梳头，虽拉心里忖忖，走进一晌，要防也
m-kao ping-ts'ia hao 'eo-leh Hæn-nah dô-kô tao shü-vöng li ky'i   Se-lah ziu peng-zöng leo-teng tao Hæn-nah
呒告；并且好候勒喊哪大家到书房里去，虽拉就奔上楼顶到喊哪
u-sen ky'i   K'en-kyin keh ôh-hao-k'en-go i-zöng   se-tsих gyi cü-pô feh wô c'ih   sing-li z feh
乌碎去。看见箇恶好看个衣裳，虽即其嘴巴弗话出，心里是弗
shöng-kw'a Tsæ deng ih-zöng   Se-lah pô gyi siu-li do-tih i-zöng gwæn-leh Hæn-nah min-zöng li   z-ka
爽快。再庵一晌，虽拉把其手里驮的衣裳攢勒喊哪眠床里，是介
wô 'Eh-yia Keh-tsao dza kyih-sah Ky'in tsao-de Yi-kying kyiutin cong k'ao-ko ih-k'eh de
话，「嗑呀！箇遭咋结煞？欠早了！已经九点钟敲过一刻了。」
Hæn-nah z-ka wô   'E yiu ka t'in-wô Mæn-tin teng ngô deo s-s hao ping-ts'ia ah-lah
喊哪是介话，「哎，有介天话！慢点，等我头梳梳好。并且阿拉
z-ming-cong z tseo-leh kw'a
自鸣钟是走勒快。」

Se-lah sing-hyü-deh-tsin teng gyi   ing-we gyi hyiao-teh feh i-jing do-nying shih-wô z wa 'Eo-deo gyi
虽拉心虚突颤等其，因为其晓得弗依顺大人说话是坏。后头其
ts'ia-kwu teng Hæn-nah kóng yang-yang 'æn-wô lin-tsih doh-shü z-ken tu möng-kyi-de Teng-tao Hæn-nah ah-nyiang
且顾等喊哪讲样样闲话，连即读书事干都忘记了。等到喊哪阿娘

tseo-læ z-ka wô Ng keh-sing nyiang-ts-den kyih-mih-ts shü wa-z ky'i doh feh-ky'i doh
走来是介话，「尔箇星娘子头，今末子书还是去读，弗去读？」

Se-lah z-ka wô Ô-üö Keh-zöng z dza z-tsin Hæn-nah i-pin siao z-ka
虽拉是介话，「哦暇！箇晌是咋时节？」喊哪依边笑，是介
wô Keh-tsao z ih-ding læ-feh-gyi de Ah-lah kyih-mih shü söng-sing vong ky'i doh de dô-kô tao
话，「箇遭是一定来弗及了。阿拉今末，书爽性劄去读了；大家到
din-deo ky'i hyi-hyi-de
田头去嬉嬉了。」

Se-lah z-ka wô Ngô næn-kæn z dza long-fah Ah-nyiang teh-cü tsing-tsing jao
虽拉是介话，「我难间是咋弄法？」阿娘得知，真真要
væn-kwæn Hæn-nah wô Ng ah-nyiang dza-we teh-cü ni Kw'a-sing-tin mao-ts ta-leh gyi
犯关。」喊哪话，「尔阿娘咋会得知呢？快星点帽子带勒其，
dô-kô hao ky'i ao hwô ky'i tsæ deng ih-zöng keh-sing nying long-tsong iao tao li-pa-döng-li ky'i k'ong-p'ô
大家好去拗花去；再庵一晌箇星人拢总要到礼拜堂里去；恐怕
p'ong-djôh ng-go ah-tia ah-nyiang teng sin-sang
碰着尔个阿爹、阿娘等先生。」

Se-lah öng-sah z-ka wô Gyi-lah li pa-döng li m-neh k'en-kyin ngô feh-tsiao dza iao mao-ün
虽拉快煞是介话，「其拉礼拜堂里呒得看见我，弗照咋要媚怨
ngô keh z-ken ih-ding mun-feh-ko Hæn-nah wô Gyi-lah tön-jün feh hyiao-teh-go t'eo-p'ô ng
我。箇事干一定瞒弗过。」喊哪话，「其拉断然弗晓得个。偷怕尔

ah-nyiang meng ng shih-wô   ng tsih wô   siao nyang z-ka to   ngô zo-leh 'eo deo   keh-lah m-neh
阿娘问尔说话，尔只话，小人是介多，我坐勒后头，箇拉呒得
k'en-kyin ngô   Se-lah z-ka wô   Ka tao hao wô   tsih-leh   Hæn-nah wô   Vong
看見我。」虽拉是介话，「介倒好话。只勒……」喊哪话，「箇
tsih-leh   tsih-leh   tsæ z ih-k'eh hwô hao m-neh de   ngô z iao ky'i   dæn-ming ng kyi feh ky'i   Gyi
只勒，只勒；再是一刻花好呒得了。我是要去；但明尔记弗去。其
pin-tseo   pin peng-lôh leo-'ô
边走，边奔落楼下。」

Se-lah lih-ts   ts'eng-ts'eng ah-nyiang shih-wô   wa-yiu ts'eng-ts'eng feh siu li-pa-nyih z go wâ
虽拉立仔，忖忖阿娘说话；还有忖忖弗守礼拜日是个坏
nyiang-ts ôh-ziang feh-ken ky'i ing-we yi ts'eng-tao ôh-hao-k'en hwô   tsih-hao i-leh Hæn-nah shih-wô   keng-leh
娘子，恶像弗敢去因为又忖到恶好看花，只好依勒喊哪说话，跟勒
gyi dô-kô ao-hwô ky'i   K'en-kyin keh-sing hwô jih-dzæ nao-nyih   ih-z-li tseo-feh-k'æ   Teng-tao Se-lah kyü
其大家拗花去。看见箇星花实在闹热，一时里走弗开。等到虽拉归
oh-li ky'i k'eo-k'eo gyi tia-nyiang læ-kæn ky'üoh-væn
屋里去，扣扣其爹娘来间吃饭。

Ah-nyiang k'en-kyin z-ka wô   Ng keh-tsao yia we læ-de   soh z-ken peh ng ka dzi
阿娘看见是介话，「尔箇遭也会来了。啥事干拨尔介迟？」
Se-lah deo eo-ts feh-ing gyi   Gyi tia-nyiang ngaen-tsing ts'ing-ting-ting k'en gyi   hyiao-teh gyi pih-ding yiu soh-go
虽拉头讴仔弗应其。其爹娘眼睛清盯盯看其，晓得其必定有啥个
yün-kwu ziu wô   Ngô siang-vông ng ve yiu-lu   ngô læ li-pa-döng li m-neh k'en-kyin ng ng
缘故；就话，「我想望尔軀游路。我来礼拜堂里呒得看见尔；尔
tsong-kyiu zo-læ 'ah-li   Se-lah min-k'ong 'ong-ky'i-læ z-ka wô   Ngô ngô zo Sin-sang
总究坐来何里？」虽拉面孔红起来是介话，「我……我坐……先生
eo ngô zo 'eo-pe nying z-ka to
讴我坐后背，人是介多。」

Ah-nyiang eo gyi væn ky'üoh-leh kw'a   k'ong-p'ô 'ô-pun-nyih shü-vông-li ky'i yi læ-feh gyi   Se-lah
阿娘讴其饭吃勒快，恐怕下半日书房里去又来弗及，虽拉
hyüong-kwun-deo bih-bih-t'iao   væn ky'üoh-feh-lôh   ing-we gyi hyiao-teh zông-pun-nyih 'ang-we z tso-dzæn de
胸腕头^[1]跳跳跳，饭吃弗落；因为其晓得上半日行为是做赚了。
keh-lah gyi kw'a-kw'a tao shü-vông-li ky'i
箇拉其快快到书房里去。

[1] 此处原文错印为 hyüong-kwun-keo

Sin-sang ih-kyi k'en-kyin gyi   z-ka wô   Se-lah   ng dza-we zông-pun-nyih feh-læ doh-shü
先生一记看见其，是介话，「虽拉，尔咋会上半日弗来读书
ni   Se-lah hong-p'in z-ka wô   Ngô ah-nyiang m-neh peh ngô læ   Sin-sang wô   Dza-we
呢？」虽拉哄骗是介话，「我阿娘呒得拨我来。」先生话，「咋会
m-neh peh ng læ   Gyi wô   Ah-lah ah-nyiang kyih-mih t'in-nyiang næn-ko-kæn
呒得拨尔来？」其话，「阿拉阿娘今末天亮难过间。」

Se-lah yia-'oh fōng-c'ih p'ong-kyin Hæn-nah gyi wō Ah-lah kyih-mih kyi-kao tao yüong-leh
虽拉夜学放出，碰见喊哪，其话，「阿拉今末计较倒用勒
hao-go 'ō li-pa tsæ z-ka tso ng k'eng feh Se-lah deo ngah-ngah sing-li feh shōng-kw'a
好个。下礼拜再是介做，尔肯弗？」虽拉头抵抵，心里弗爽快，
z̄iu li-k'æ Hæn-nah kw'a-kw'a tao oh-li ky'i Gyi tseo-tsing oh-lō k'en-kyin ah-nyiang iu-meng siang-mao
就离开喊哪，快快到屋里去。其走进屋落，看见阿娘忧闷相貌，
meng-meng gyi z-ka wō A-m ng soh-go z-ken Ah-nyiang ing gyi wō Teng ng
问问其是介话，「阿姆，尔啥个事干？」阿娘应其话，「等尔
tia-tia læ ng we teh-cü gyi
爹爹来，尔会得知其。」

Se-lah t'ing-meng ah-nyiang ka wō hah-sah de ing-we hyiang-djōng gyi ah-nyiang m-neh ka
虽拉听闻阿娘介话，吓煞了。因为向常其阿娘呒得介
siang-mao gyi ah-tia li-pa-nyih yia ve tseo-c'ih-ky'i gyi zōng-k'ong-p'ō ah-tia læ-kæn tang-t'ing gyi tso-go
相貌；其阿爹礼拜日也舖走出去。其尚恐怕阿爹来间打听其做个
z-ken
事干。

'Eo-deo gyi ah-tia læ-de Se-lah sing bih-bih-t'iao Teng-tao gyi ah-tia zo-lōh ky'üoh-dzō m-kao
后头其阿爹来了。虽拉心蹦蹦跳。等到其阿爹坐落吃茶，呒告
wō-soh Se-lah sing shü-vi kw'un ih-ngæn Teng dzō ky'üoh-hao Se-lah lih-ky'i-læ iao ky'i kw'eng ky'i gyi
话啥；虽拉心势微宽一眼。等茶吃好，虽拉立起来要去困去。其
ah-tia p'ō-p'ō siang-mao teng gyi z-ka wō Se-lah ng zo-tæn-lōh ng-go ūa-c'ü ngô yi-kying
阿爹怕怕相貌等其是介话，「虽拉，尔坐带落。尔个坏处我已经
teh-cü na-p'ō ng teng Hæn-nah yüong dza-hao kyi-kao iao p'in ah-lah p'in-feh-læ
得知。哪怕尔等喊哪用咋好计较要騙阿拉騙弗来。」

Se-lah ziu k'oh-c'ih-læ z-ka wō Ô-üö Tia-tia 'e nyiao-nyiao ngô ngô dzong
虽拉就哭出来，是介话，「哦暇！爹爹哎！饶饶我。我从
m-neh sing ka næn-ko ko
呒得心介难过过。」

Ah-tia wō Ngô hyiao-teh ng-go sing tsæ-ve feh næn-ko yiu-ze pih-ding ziù-næn ngô
阿爹话，「我晓得尔个心再舖弗难过。有罪，必定受难，我
wō-hyiang ng dao kyih-mih ng tso-ko-go feh-z siao-siao z-ken ngô hao nyiao ng Se-lah t'ing
话向尔道；今末尔做过个，弗是小小事干，我好饶尔。」虽拉听
ah-tia kao-hyüing k'oh-sah de 'eo-deo pō long-tsong tso-ko z-ken tu tsiao-c'ih-læ de Gyi ah-tia wō
阿爹教训哭煞了；后头把拢总做过事干都招出来了。其阿爹话，
Ng deo ih-ky'i feh-kæ cü-i k'ō-feh-ding tseo-tsing Hæn-nah oh-li ky'i ng hyiao-teh ngô tsao feng-fu
「尔头一起，弗该主意柯弗定，走进喊哪屋里去。尔晓得我早吩咐
ng m-nao teng keh-go ūa nyiang-ts ts'eо-de Tsing Jing lih-fah ka wō Iao i-jing do-nying
尔呒得好等箇个坏娘子凑队。真神律法介话，要『依顺大人』
shih-wō ng næn-kæn feh-i Ziu-z Hæn-nah k'eng t'ing ng shih-wō dō-kō tao shü-vōng-li ky'i ng
说话，尔难间弗依。就是喊哪肯听尔说话，大家到书房里去，尔

yia-z yiu-ze ing-we ng feh-t'ing feng-fu kao ng-noh m-nao teng Hæn-nah ts'eo-de Ng kyi-kying
也是有罪；因为尔弗听吩咐，教尔依呒得好等喊哪凑队。尔既经
hyiao-teh zi-go meng-veng ng wa-we feh kwu-djöh feh siu li-pa-nyih wa-yiu kóng hwōng-wô iao siang
晓得自个门份，尔还会弗顾着；弗守礼拜日。还有讲谎话，要想
tsô-kæ zi-go ḫa-c'ü Se-lah ng næn dao feh hyiao-teh Tsing Jing deng-nyih iao sing-p'un keh-sing z-ken
遮盖自个坏处。虽拉！尔难道弗晓得眞神庵日要审判箇星事干
ni Djün-dao-shü jih-ih tsông jih-kyiu tsih wa-yiu Pao-lo kyi Yi-feh-sô shü di-ng
呢？〈传道书〉十一章，十九节，还有〈保罗寄以弗所书〉第五
tsông di-loh tsih z-ka wô We-leh keh-sing z-ken Tsing Jing-go ô-wông z kóng-lôh peh feh
章，第六节，是介话，『为了箇星事干，眞神个惱惶是降落拔弗
i-jing cü-kwu-go sing-zông Wa-yiu Iah-en Meh-z-loh nyiæn-ih tsông di-pah tsih yiu wô
依顺主顾个身上。』还有〈约翰默示录〉廿一章，第八节，有话，
Væn-pah kóng hwōng-wô cü-kwu pih-ding læ liu-wông yin-siao læ-kæn dziah-go wu li-hyiang ziu kw'u-næn
『凡百讲谎话主顾必定来硫磺延烧来间着个湖里向受苦难。』』

Se-lah 'eo-deo z tsing-tsing wông-k'ong nying-tsing ao-hwe Teng ah-tia kóng-hao ziu tseo-tsing
虽拉后头是眞眞惶恐^[1]，认眞懊悔，等阿爹讲好，就走进
zi-go vÔng-li ky'i t'oh Yiae-su kong-lao gyiu Tsing Jing nyiao-diao gyi-go ze ing-we væn-pah væn-ze-go
自个房里去，托耶稣功劳，求眞神饶掉其个罪；因为凡百犯罪个
nying iao siang gyi go ze hao nyiao-diao teng sing li-hyiang teh-djöh en-loh tsih-yiu k'ao-djöh Yiae-su
人要想其个罪好饶掉，等心里向得着安乐，只有靠着耶稣。

[1] 此处原文错印为 wÔng-k'Ông

'Eo-deo Se lah teng-tao nyin-kyi do djöng-djöng ve móng-kyi keh-go nyih-ts ôh-ziang ih-go
后头虽拉，等到年纪大，常常蛤忘记箇个日子。恶像一个
tsih-le ih k'en-kyin gyi ziu ts'eng-tao zin-deo-go ze tön-tön feh-ken tsæ ky'i væn
渍沫；一看见其，就忖到前头个罪，断断弗敢再去犯。